

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי

מתוך "דרך ישרה" מסכת עירובין

פרשת במדבר דפים נח ~ סד

דרך ישרה תמצית הדף

לדף נח

*חבלים. *מדידה כשלא ישר.

- א. דיני החבלים 1. מדידה בחבל של נ' אמה, שנאמר חמשים בחמישים. 2. נוטלים חבל: למדידת עירוב מדקלא דחד נבארא או פשתן, של גמי לפרה, ושל נצרים לסוטה. 3. מקדרין בחבל של ארבע אמות ומודד מכנגד לבו לרגליו, ואין מקדרין היכן שהחיוב למדוד מדאורייתא.
- ב. המדידה במקום שאינו ישר 1. בגיא או גדר עד חמשים אמה מבליעו מלמעלה, ואם לאו מתעקם ומבליע וצופה וחוזר למדתו. 2. גיא מעוקם מקדיר ועולה ויורד, ואם חוט המשקולת יורד כנגדו מודדו יפה. 3. בכותל אומד את רחבו, ובניחא תשמישיה מבליעו. 4. גיא עמוק יש למדדו ולא להבליעו, ושיעור העומק לחכמים חמשים אמה לאחרים אלפים ובחוט המשקולת יורד אפילו טפי מאלפים, ואם החוט אינו יורד עד ארבע אמות מדלג. 5. בהר מבליע וחוזר למדתו, ואיירי במתלקט עשרה טפחים גובה בתוך ארבע אמות אבל בחמש אמות מודדו יפה, וי"א דאיירי בחמש אמות אבל בארבע אמות סגי באומד בלבד.

לדף נט

*הקולא במדידות. *עיר יחיד ורבים. *סולם.

- א. הקולא במדידות 1. מומחה שריבה למקום אחד ומיעט לאחר שומעין למרובה, ובלבד שאין טעות ביותר מהאכלסון. 2. אפילו עבד ואשה נאמנין לומר כאן תחום שבת, דחכמים באו להחמיר על ד"ת ותחומין דרבנן לפיכך אזלינן לקולא.
- ב. עיר של יחיד ורבים 1. עיר של יחיד ונעשית של רבים מערבין את כולה, עיר של רבים נעשית של יחיד בעא שיור וזהו חמשים דירין או שלש חצירות של שני בתים. 2. אם עובר רה"ר בתוך עיר של יחיד שנעשתה של רבים מהני לעשות לחי או קורה מכל צד אבל אין לערב לחצאין, ועיר שמלכתחילה היתה של רבים מערבין את כולם רק אם יש לה פתח אחד, אבל אם יש לה שני פתחים ליכא לתקנתא. 3. אמרינן דאין לערב את העיר לחצאין כאשר עובר בתוכה רה"ר, לל"ק אפשר לחלק לרוחבה אפילו לר"ע שסובר רגל המותרת במקומה אוסרת שלא במקומה והטעם דהכא להו פתחא אחרינא, ולל"ב אין מערבין לרחבה אפי' לרבנן כיון דהכא לא שייך אחדא

לדשא כמו גבי חצר פנימית.

ג. דיני סולם 1. נתן סולם בצד הסתום, להו"א הוא כמפולש דדינו כתורת פתח גם לחומרא, ודחי דיש עליו תורת מחיצה ואינו עושה כמפולש, ונחשב כפתח רק לקולא להתיר לערב בין שתי חצירות. 2. ריצף כותל בסולמות אף שרחבם יותר מעשר אמות נשאר מחיצה, והא דאמרינן שאנשי מרפסת שלא עירבו עם אנשי חצר אסרי א"כ יש דקה ארבעה לפני כבש העליה למרפסת, זהו במרפסת שאינה גבוהה עשרה טפחים ומגופפת עד עשר אמות דע"י הדקה נחשב לסילוק.

לדף ס

*תיקון קקונאי. *ביתו ועירובו. *מקום הנתינה. *עיר קטנה.

א. התיקון אצל בני קקונאי 1. היו בתים פתוחים לנהר ורצה לעשותם שיור, ודחי דא"א לערבם עם העיר. 2. רצה לעשות לבתים חלונות שעל ידם יוכלו לערב עם העיר, ודחי דא"צ מפירי דבר תורי דהו שיור אף שא"א לערבם בהדי הדדי. 3. בפירא דבי תורי היה אפשר לערבם ע"י גגות משא"כ הכא דאי אפשר ולכן רצה לעשות חלונות, ודחי מבי תיבנא דהו שיור, לכן למסקנא א"צ לעשות חלונות.

ב. היה במזרח ואמר לבנו שיערב עבורו במערב, אם קרוב לביתו אלפים אמה ועירובו רחוק שרי לילך לביתו, ואם בקרוב רק לעירובו ולא לביתו מותר רק לעירובו. והמקרה 1. להו"א קאמר למזרח ביתו, וקשיא איך שייך שיהיה קרוב לעירובו טפי מביתו. 2. למסקנא למזרח בנו. 3. ביתו באלכסונא.

ג. מקום נתינת העירוב וההליכה 1. בעיבור העיר לא חל. 2. כלתה מדתו בחצי העיר מותר רק בחצי. 3. כלתה מדתו בסוף העיר כל העיר נחשבת רק כארבע אמות, ואמרינן דאלו דברי נביאות. ד. אנשי עיר קטנה בעיר גדולה 1. אסורין בעיר הגדולה, במודד שכלתה מדתן בחצי העיר. 2. מותרין בגדולה, בנותני עירובן בגדולה, ולר"ע ה"נ יש להם רק אלפים.

לדף סא

*גדר חמתן. *עיר חריבה. הדרן!

א. אנשי העיר גדר מותרים בשבת לילך לעיר חמתן ולא איפכא, ומפרשינן מ"ט 1. שתיהן יושבות על שפת הנחל וצריך דקה של ארבע אמות כיון דבעיתא תשמישיהו, ורק בני גדר עשו דקה ולכן חשיבי כעיר. 2. בני גדר התקוטטו וזה רק כשהם נמצאים במקומם. 3. העיר חמתן עשויה כקשת ובין ראשיה יותר מארבעת אלפים ומודדין להם מן הקשת ולבני גדר מודדין מחומתן. 4. גדר עיר גדולה וחמתן עיר קטנה וכלתה מדתן בחצי העיר.

ב. הניח עירובו בעיר חריבה אליבא דרבנן, לשמואל מהלך בתוכה רק אלפים ולרבי אליעזר גם בהא מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה, והשמועות 1. ר"ע קאמר דחכמים מודים באין דירין, ור"א מוקים כשאין מחיצות. 2. שבת בעיר כאנטוכיא או מערה כשל צדקיהו מהלך את כולה דוקא אם שבת בתוכה ואתי כרבנן ש"מ דלא מהניא בהנחת עירוב ללכת את כולה, ודחי דאתי כר"ע ומודה שאם שבת בתוכה יש לו את כולה ופליג רק בנותן עירובו ולית הלכתא כוותיה.

הלן עלך פרק חמישי!

פרק ששי – הלך

לדף סב

*גוי אוסר. *הוראה בפני רבו.

א. הדר בחצר עם גוי הרי זה אוסר עליו, והדינים 1. לר"מ אוסר גם על אחד ולר"א בן יעקב דווקא בשני ישראלים ופסקינן כוותיה בלשון הלכה מנהג או נהגו. ופלוגתייהו להו"א דר"מ קסבר דירת עכו"ם הוי דירה, ולמסקנא לכו"ע אינה דירה אלא גזרו משום שמא ילמד ממעשיו ופליגי האם גזרו בחד דלא שכח שיגור משום שפיכות דמים. 2. לרב חסדא בעינן שכירות בריאה ולכן גוי אינו משכיר דחושש שמא יחזיק בחצר, ולרב ששת סגי בשכירות רעועה. וזהו להו"א פחות משו"פ, ולמסקנא שאינו יכול למלאות את חצרו והגוי לא משכיר כיון דחייש לכשפים. 3. חצר עכו"ם הויא כדיר של בהמה ואינו אוסר, זהו מתי שאינו בעיר ולא יבא ביומו, וכיון דהוי גזירה לא גזרו כאשר לא נמצא אטו היכא דאיתיה.

ב. הדין להורות במקום רבו 1. אין להורות אפילו דבר פשוט כגון ביעתא בכותחא ומגילת תענית, וזהו בתוך שלש פרסאות מרבו. 2. שרי להורות בתלמיד חבר, ת"ח לעצמו, ולאפרושי מאיסורא כיון דאין עצה נגד ה'. 3. המקרה שנעשו גבי רב אחא בר יעקב, זהו הואיל והתחילו בכבודו או דהוי מופלג.

סד דף סג

*עונש המורה. *תקנתא בגוי.

א. עונש המורה הלכה בפני רבו 1. בפניו חייב מיתה וכדאשכחן גבי תלמידו של רבי אליעזר ושלא בפניו אסור, ומקשינן מבני אהרן דמתו. 2. ראוי להכישו נחש, מאליהוא שאמר זחלתי ואירא. 3. נקרא חוטא, שנאמר בלבי צפנתי אמרתך למען לא אחטא לך. 4. מורידין אותו מגדולתו, מאלעזר שהורה בפני משה ויהושע לא נצרך לו. 5. יורד לגהנם ללא ולד מיהושע, וי"א שנענש משום שביטל את ישראל לילה אחד מפריה ורביה בכך שהארון היה שלא במקומו.

ב. תקנת מבוי שיש בו נכרי שלא מסכים להשכיר 1. לאביי יבטלו רשות לאחד ויהא יחיד במקום נכרי וקשיא דבטלת מהן תורת עירוב, וא"א לומר שיערבו דיאמרו מהני עירוב במקום גוי, ולא מועילה הכרזה לדרדקי. 2. אחד יתקרב אליו וישאיל ממנו מקום ויהיה כשכירו ולקיסו ויוכלו לשכור ממנו, וזו קולא ביחיד דא"צ לשכור ושאר שכירו ולקיסו.

סד דף סד

*שתיית יין. *רווח. *מעשה דר"ג.

א. דיני שתיית יין 1. מי ששתה רביעית יין אסור להורות, אבל רב נחמן אמר דבזה צילא דעתיה. 2. שתוי אסור להתפלל ובדיעבד יצא אם יכול לדבר לפני המלך, אבל תפילת שיכור שלא יכול לדבר בפני המלך אינה תפילה כלל. 3. הדרך להפיג יין, לרביעית מהני דרך מיל ושינה כל שהוא, אבל ליותר מרביעית לא מהני. 4. רבן גמליאל הוצרך לשלש מילין, כיון דהיה יין איטלקי או שהיה רכוב.

ב. מי שמקבל רווח פתאומי יעשה מהכסף ס"ת או תפילין, והרווח כגון 1. נכסי גר. 2. בעל בנכסי אשתו. 3. מציאה. 4. עשה עסקא ורווח.

ג. מאי שמעינן ממעשה דרבן גמליאל 1. אין מעבירין על האוכלין כשאין חשש לכשפין. 2. הולכים בתר רוב עוברי דרכים. 3. חמץ של נכרי אחר הפסח שרי בהנאה. 4. רביעית יין איטלקי משכר. 5. שיכור אל יורה. 6. דרך מפגיגה יין. 7. אין מפירין נדרים רכוב מהלך ועומד אלא יושב וי"א אף עומד, ומחלוקתם תלויה בפלוגתא אי פותחין בחרטה.

שאלות לחזרה ושינון

א דף נח

ג. המח' בהניח ערובו בעיר הריבה לרבנן, והשמועות (2)הדרן!

✳ פרק ששי- הדר ✳

א. דיני החבלים (3)
ב. המדידה במקום שאינו חלק (5)
א דף נט

ג. א דף סב
א. ישראל הדר בחצר עם גוי נאסר, והדינים (3)
ב. הדין להורות במקום רבו (3)
א דף סג

א. הקולא במדידות (2)
ב. עיר של יחיד ורבים (3)
ג. דיני סולם (2)
א דף ס

א. עונש המורה הלכה בפני רבו (5)
ב. תקנת מבוי שיש בו נכרי שלא מסכים להשכיר (2)
א דף סד

א. התיקון אצל בני קקונאי (3)
ב. אמר לבנו שיערב עבורו, מה המקרה (3)
ג. מקום נתינת העירוב וההליכה (3)
ד. אנשי עיר קטנה בעיר גדולה (2)
א דף סא

א. דיני שתית יין (4)
ב. רווח פתאומי שיש לעשות ממנו מצוה (4)
ג. מאי שמעינן ממועשה דרבן גמליאל (7)

א. מ"ט אנשי גדר מותרים בחמתן ולא איפכא (4)

יצא לאור בס"ד בסדרת "דרך ישרה" מסכתות:

📖 **ברכות** עם מחודדין בפ"ך.

📖 **מנחות**

📖 **שבת** מהדורה חדשה.

📖 **חולין**

📖 **עירובין**

📖 **בכורות** עם הקדמות ומושגים

📖 **בבא בתרא א-ב**

📖 **סנהדרין א-ב** עם "יש סדר לגמרא" ותמצית כל המסכתא.

📖 **ערכין-תמורה**

📖 **מכות שבועות**

📖 **כריתות-מעילה**

📖 **נדה**

📖 **עבודה זרה הוריות** עם מחודדין בפ"ך

📖 **וכן הלאה, כסדר ה'דף היומיי'**

📖 **זבחים**

📖 **מגילה-פורים** עם מדרש, תוספתא, ותמצית מחזיר יין לרמ"א

📖 **גיטין**

📖 **קידושין** - עם תורתך שעשועי, סימני הדף, ותוספתא

צ"ת להשיג בטלפון 03-6168653 מחיר כל חוברת על הש"ס: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.

שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.

באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.

בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.

קיצור חודים מנוקד ומסודר.

איזוהי זון ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.

עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

קיצור אלשין רות

הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

קיצור אלשין אסתו

קיצור אלשין איכה

בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.

🔊 ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com